

V Praze dne 3. května 2004

Určeno:

- všem krajským úřadům
- všem obecním úřadům obcí s rozšířenou působností

Věc: Stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí k otázce udělování souhlasu s pobytem dítěte, kterému byla nařízena ústavní výchova, u rodičů nebo jiných fyzických osob - § 30 zákona č. 359/1999 Sb. – shrnutí a doplnění dosavadních stanovisek (víkendové pobyty, faxová forma souhlasu)

V návaznosti na dřívější stanoviska k problematice udělování souhlasu s pobytem dítěte, kterému byla nařízena ústavní výchova, u rodičů nebo jiných fyzických osob podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, která byla v letech 2000 až 2003 publikována pod čísly 6/2000, 4/2001, 5/2001, 11/2002, 15/2002 a 2/2003, se provádí jejich shrnutí a doplnění o otázku víkendových pobytů a možnosti faxové formy uděleného souhlasu.

1. K formám pobytu dětí s nařízenou ústavní výchovou mimo ústavní zařízení:

V případě dětí s nařízenou ústavní výchovou je možné rozpoznat dva základní typy pobytu mimo ústavní zařízení. Prvním typem pobytu je dočasný pobyt dítěte s nařízenou ústavní výchovou u rodičů nebo jiných fyzických osob podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči. Hlavním účelem tohoto pobytu je jednak rozvíjení vztahů dítěte s osobami, u nichž se návštěva realizuje, jednak ověření toho, zda nadále trvají důvody nařízení ústavní výchovy nebo zda situace v rodině dítěte umožňuje podat návrh na zrušení ústavní výchovy. Tento dočasný pobyt může ředitel školského zařízení pro výkon ústavní výchovy povolit vždy jen po předchozím písemném souhlasu příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, a to nejvýše v rozsahu 14 kalendářních dnů s možností případného prodloužení (opět se souhlasem orgánu sociálně-právní ochrany). Orgán sociálně-právní ochrany dětí příslušný k vydání souhlasu podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb. nemůže vydat předem souhlas s pobytem např. na dobu jednoho měsíce, a to ani v období prázdnin.

Druhým typem pobytu dítěte s nařízenou ústavní výchovou mimo ústavní zařízení je přechodné ubytování mimo zařízení v souvislosti se studiem nebo pracovním poměrem dítěte, které může ředitel školského zařízení dovolit dítěti po dokončení povinné školní docházky (§ 23 odst. 1 písm. c) zákona č. 109/2002 Sb.). Obdobný institut byl před účinností zákona č. 109/2002 Sb. upraven také v § 15 odst. 4 vyhlášky č. 64/1981 Sb. Účel přechodného ubytování i prostředí, v němž se realizuje, jsou odlišné oproti dočasnému pobytu mimo ústavní zařízení ve smyslu § 30 zákona č. 359/1999 Sb., a proto zákon pro povolení tohoto typu pobytu mimo zařízení nevyžaduje souhlas orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Smyslem přechodného ubytování je dítěti umožnit nebo usnadnit studium, případně výkon práce v pracovním poměru, přičemž obvykle půjde o ubytování v internátech, ubytovnách nebo jiných podobných zařízeních. Lze si představit např. i ubytování v nájmu či podnájmu u fyzické osoby, která kromě ubytování nemá k dítěti žádný bližší vztah. Jelikož se však jedná o institut upravený pouze v zákoně č. 109/2002 Sb., je jeho detailnější výklad věcí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Mohou se nicméně vyskytnout určité hraniční případy, v nichž by byl potřebný předchozí souhlas orgánu sociálně-právní ochrany s pobytem dítěte mimo zařízení. Souhlas orgánu sociálně-právní ochrany by nepochybně musel být udělen v případě, že by dítě mělo být v souvislosti se vzděláváním nebo výkonem práce ubytováno u svých rodičů nebo jiných blízkých osob, protože v takové situaci je bez ohledu na účel ubytování nezbytné zhodnotit, zda důvody nařízení ústavní výchovy a aktuální podmínky v rodině pobyť dítěte umožňují. Tyto otázky by měl posoudit orgán sociálně-právní ochrany dětí. Pokud by ředitel školského zařízení dovolil dítěti pobyť u rodičů bez předchozího souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany s odkazem na to, že se jedná o přechodné ubytování za účelem studia nebo výkonu práce, k němuž se tento souhlas nevyžaduje, šlo by evidentně o nepřijatelné obcházení § 30 zákona č. 359/1999 Sb. a § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 109/2002 Sb.

2. K režimu pobytu dětí s uloženou ochrannou výchovou mimo výchovné zařízení:

U dětí s uloženou ochrannou výchovou nespadá povolování jejich pobytu mimo ústavní zařízení do pravomoci školských zařízení ani orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Stejně tak nemůže být titulem k povolení pobytu dohoda mezi ústavním zařízením a zákonnými zástupci dítěte. Rozhodování o této otázce je vyhrazeno soudu pro mládež, který v souladu s § 23 a § 85 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže může v trestním řízení rozhodnout o podmíněném umístění mladistvého mimo výchovné zařízení, přičemž výchovné zařízení a orgán sociálně-právní ochrany mají oprávnění toto podmíněné umístění navrhnout (viz též § 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 109/2002 Sb. a § 33 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.). **Zákonem č. 218/2003 Sb. byla soudu pro mládež dále svěřena možnost alternativně rozhodnout o přeměně ochranné výchovy v ústavní výchovu** (srov. ustanovení § 23 a 87 zákona č. 218/2003 Sb.). V důsledku tohoto opatření se pak dítěti otvírá i možnost dočasných pobytů mimo zařízení na základě souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Základní zákonnou podmínkou pro povolení podmíněného umístění mladistvého mimo výchovné zařízení je dosažení takové míry převýchovy dítěte s uloženou ochrannou výchovou, s níž je spojen předpoklad řádného chování a práce dítěte i

bez omezení, jimž je podrobena ve výchovném zařízení. Pouze v případě, že je možné očekávat, že dítě je schopno těmto požadavkům vyhovět, lze uvažovat o jeho podmíněném umístění mimo výchovné zařízení. Posouzení této schopnosti dítěte závisí zejména na jeho dosavadním chování ve výchovném zařízení. Soud pro mládež může současně s podmíněným umístěním mimo výchovné zařízení uložit dítěti dohled probačního úředníka nebo jiné výchovné opatření ve smyslu § 15 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb. Z ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. zřetelně vyplývá charakter podmíněného umístění mladistvého mimo výchovné zařízení. Jedná se o předpokládaný delší časový úsek pobytu, který v případě osvědčení schopnosti dítěte řádně se chovat a pracovat vede k zrušení ochranné výchovy. V opačném případě zruší soud podmíněné umístění a vrátí dítě zpět do výchovného ústavu. Účelem podmíněného umístění tedy není umožnit dítěti krátkodobý pobyt u své rodiny nebo u jiných osob na předem určenou dobu, ale usnadnit přechod dítěte s uloženou ochrannou výchovou zpět k normálnímu způsobu života. Uložení ochranné výchovy je ovšem institutem trestního práva, a tak je ohledně trvání, průběhu a podmínek výkonu ochranné výchovy rozhodující stanovisko soudu.

3. K možnosti využití § 30 zákona č. 359/1999 Sb. u dětí umístěných v ústavním zařízení na základě předběžného opatření soudu:

Žádný právní předpis dosud neupravuje pobyt nezletilého dítěte u rodičů, popřípadě jiných fyzických osob v případech, kdy bylo dítě svěřeno do péče ústavního zařízení na základě předběžného opatření soudu. Je-li nezletilé dítě umístěno do ústavního zařízení rozhodnutím soudu o nařízení předběžného opatření podle § 76a občanského soudního řádu, je nezbytné do tří měsíců od vykonatelnosti předběžného opatření zahájit řízení ve věci samé (řízení o výchově).

V zájmu dítěte je možné aplikovat ustanovení § 30 zákona č. 359/1999 Sb. i na děti svěřené předběžným opatřením do péče ústavního zařízení, nicméně je nutné důsledně přihlížet k důvodům, které vedly k nařízení předběžného opatření. Takový postup lze připustit s ohledem na skutečnost, že meritorní soudní řízení je spojeno s rozsáhlejším dokazováním, které často trvá déle, než by bylo v zájmu dítěte. Je však zcela na uvážení příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, zda po posouzení zjištěných skutečností udělí či neudělí souhlas s pobytem dítěte mimo ústavní zařízení a především jaké doklady a vyšetření si pro udělení souhlasu vyžádá. Nařízení předběžného opatření je institut, který okamžitě a dočasně řeší nepříznivou situaci dítěte, k jeho využití se přistupuje ve výjimečných případech, a proto je třeba velmi obezřetně zkoumat možnost povolení pobytu dítěte u fyzických osob mimo ústavní zařízení.

4. K možnosti využití § 30 zákona č. 359/1999 Sb. pro případy pobytu dětí s nařízenou ústavní výchovou u právnických osob (např. na letních dětských táborech):

Ustanovení § 30 zákona č. 359/1999 Sb. se vztahuje pouze na případy pobytu dětí s nařízenou ústavní výchovou u rodičů nebo jiných fyzických osob, nikoliv na případy pobytu dětí u právnických osob, resp. na akcích organizovaných právnickými osobami. V případech pobytu dětí u právnické osoby tedy obecní úřad obce s rozšířenou působností nevydává souhlas ve smyslu § 30 zákona č. 359/1999 Sb. a ústavní zařízení by nemělo příslušný úřad žádat o písemný souhlas (tento závěr vyplývá i

z výkladu ustanovení § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních). Není však samozřejmě vyloučeno, aby se orgán sociálně-právní ochrany vyjádřil k vhodnosti pobytu dítěte na určité akci pořádané právnickou osobou, zejména pokud disponuje informacemi nasvědčujícími tomu, že pobyt na takové akci není v zájmu dítěte. U pobytů organizovaných přímo ústavním zařízením by tato situace zpravidla neměla nastat, lze si ji představit spíše u prázdninových táborů organizovaných jinými právnickými osobami. Poskytnutí uvedeného vyjádření není povinností, která by orgánům sociálně-právní ochrany dětí byla zákonem výslovně uložena, nicméně pro jeho poskytnutí svědčí jejich postavení jako orgánů, které obecně chrání zájmy dětí. V tomto smyslu bude tedy orgán sociálně-právní ochrany zvažovat, zda sdělení svého stanoviska ústavnímu zařízení bude pokládat za nezbytné či nikoliv.

5. K okruhu fyzických osob, u kterých může být realizován pobyt dítěte mimo ústavní zařízení podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb.:

Pokud jde o okruh osob, na které lze ustanovení § 30 zákona č. 359/1999 Sb. vztáhnout, je třeba uvést, že kromě rodičů a blízkých příbuzných dítěte přichází v úvahu také dočasný pobyt dítěte u žadatelů o zprostředkování náhradní rodinné péče, kteří byli krajským úřadem nebo ministerstvem vybráni pro konkrétní dítě jako vhodní osvojitelé nebo pěstouni. Ve lhůtě 30 dnů před podáním případné žádosti o svěřeni dítěte do předadopční nebo předpěstounské péče (§ 24 odst. 3, § 24a odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb.) je možné, aby byl vydán souhlas s pobytem dítěte u vybraných žadatelů ve smyslu § 30 zákona č. 359/1999 Sb. Přípustný je dočasný pobyt dítěte také u jiných fyzických osob, což se týká především dětí, jejichž návrat do původní rodiny je nepravděpodobný a svěřeni do náhradní rodinné péče je nereálné. V mnoha případech se bude jednat o děti již staršího věku nebo děti, jejichž začlenění do nové rodiny by pro ně bylo velice stresující a obtížné. Tyto děti až do dosažení zletilosti zůstávají v ústavním zařízení, je tudíž pro ně velice prospěšné, aby poznaly také jiné prostředí. V těchto případech je však nutné postupovat velmi obezřetně a vždy věnovat velkou pozornost výběru vhodných osob ke konkrétnímu dítěti. Je třeba dbát také na to, aby pobyt dítěte mimo ústavní zařízení u určitých fyzických osob nevyvolal v dítěti nereálná očekávání ve směru eventuálního svěřeni do náhradní rodinné péče těchto osob.

6. K podkladům pro udělení souhlasu podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb.:

V případě souhlasu s pobytem dítěte, kterému byla nařízena ústavní výchova, u rodičů nebo jiných fyzických osob podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí je zcela na zvážení obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který písemný souhlas vydává, na základě jakých podkladů bude žádost o vydání souhlasu vyřizovat. To znamená, že může přihlížet rovněž např. k bezúhonnosti fyzické osoby, u které má dítě pobývat, a stejně tak může přihlížet k psychickému a zdravotnímu stavu této osoby. Obligatorním podkladem je pouze vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností v místě, kde se má dočasný pobyt realizovat, pokud je toto místo odlišné od místa trvalého pobytu dítěte (§ 30 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb.).

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vychází při posuzování žádosti jednak z vlastních poznatků shromážděných v souvislosti s poskytováním sociálně-právní ochrany dětí, jednak z údajů získaných od jiných orgánů sociálně-právní ochrany a od

osob uvedených v § 53 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. Důležitou roli zde samozřejmě hraje i spolupráce ze strany osob, které mají zájem dítě k dočasnému pobytu přijmout, zejména jejich ochota poskytnout potřebné údaje, spolupracovat při provádění šetření v místě bydliště, případně ochota podstoupit odborné psychologické vyšetření nebo předložit výpis z evidence Rejstříku trestů pro potřeby posouzení své bezúhonnosti apod.

Jestliže se má pobyt dítěte uskutečnit u rodičů, je možné se v souladu s § 53 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb. opřít o povinnost rodiče spolupracovat ve vymezeném rozsahu s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany. U ostatních fyzických osob však jejich spolupráci vynutit nelze. Obecní úřad obce s rozšířenou působností musí být při vydávání souhlasu vzhledem ke všem dostupným údajům přesvědčen, že dítěti v prostředí, v němž bude pobývat, nehrozí žádné nebezpečí a že dočasný pobyt mimo ústavní zařízení je skutečně v zájmu dítěte. Jestliže orgán sociálně-právní ochrany bude mít v tomto smyslu jakékoliv pochybnosti, a to i z důvodu nedostatku potřebných informací o osobách, u kterých by mělo dítě pobývat, nemůže souhlas s pobytem podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb. vydat. Velice důležitým požadavkem je, aby obecní úřad obce s rozšířenou působností při zvažování udělení souhlasu vycházel ze znalosti aktuálních podmínek.

7. K formě a náležitostem žádosti o udělení souhlasu podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb.:

Pro žádost o udělení souhlasu podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb. nepředepisuje zákon písemnou formu (písemnou podobu musí mít pouze vlastní souhlas s pobytem), takže není vyloučeno, aby pověřený pracovník ústavního zařízení požádal o souhlas ústně při osobním jednání, telefonicky nebo v elektronické podobě. V žádosti by mělo být v každém případě uvedeno, v kterém termínu a u které osoby se má dočasný pobyt uskutečnit. V rozporu se zákonem není ani postup, kdy je pracovníkům orgánu sociálně-právní ochrany žádost tlumočena osobně samotným dítětem v rámci sociálního tréninku. Bude plně dostačovat, když pracovník orgánu sociálně-právní ochrany o jednání s dítětem a o přednesené žádosti pořídí záznam. Lze připustit i možnost, aby o vydání souhlasu s návštěvou u rodičů nebo jiných fyzických osob žádalo přímo dítě svým jménem, neboť konečné rozhodnutí o povolení či nepovolení pobytu bude vždy náležet ústavnímu zařízení. Pokud jde o otázku rozhodování ředitele zařízení, je skutečností, že podle § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 109/2002 Sb. je oprávněn povolit dítěti pobyt u rodičů nebo jiných fyzických osob pouze ředitel školského zařízení.

8. K formě a náležitostem souhlasu s pobytem dítěte mimo ústavní zařízení:

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí v § 30 stanoví, že souhlas s dočasným pobytem dítěte mimo ústavní zařízení musí obecní úřad obce s rozšířenou působností vyhotovit v písemné podobě. **V zájmu pružnosti lze akceptovat rovněž zaslání souhlasu ústavnímu zařízení prostřednictvím faxu, pokud je současně s faxovým doručením odeslán souhlas rovněž v písemné podobě.** Odfaxování souhlasu bez souběžného doručení originálu písemného vyhotovení souhlasu by samo o sobě postačovat nemohlo.

Je žádoucí, aby písemný souhlas s pobytem dítěte mimo ústavní zařízení vždy obsahoval přesné určení doby, na kterou se souhlas s pobytem vydává, určení místa pobytu dítěte a označení fyzických osob, u kterých bude dítě pobývat.

9. K prodloužení pobytu dítěte mimo ústavní zařízení:

Doba pobytu dítěte mimo ústavní zařízení podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí může být prodloužena pouze na základě písemného souhlasu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Na jakou dobu se může návštěva dítěte prodloužit již zákon nestanoví, a proto musí obecní úřad obce s rozšířenou působností při vydávání souhlasu s prodloužením pobytu postupovat obezřetně, vždy případ od případu, zejména s ohledem na důvod, proč byla ústavní výchova nařízena. Je na uvážení tohoto úřadu, zda na základě zjištěných skutečností vyhoví žádosti či nikoliv a především jaké doklady a vyšetření si vyžádá pro udělení souhlasu. Vedle důvodu nařízení ústavní výchovy bude třeba brát v úvahu rovněž poznatky z předchozího průběhu pobytu dítěte mimo ústavní zařízení.

Není vyloučeno, aby doba prodloužení pobytu přesáhla rozsah 14 kalendářních dnů. Je však důležité, aby doba, na kterou se souhlas s prodloužením pobytu dítěte mimo ústavní zařízení vydává, byla v tomto souhlasu vždy přesně vymezena. V případě prodloužení na dobu delší než 14 kalendářních dnů navíc doporučujeme, aby délka prodloužení pobytu dítěte u rodičů nebo jiných fyzických osob byla odůvodněna v písemném souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany nebo alespoň v záznamu založeném ve spisové dokumentaci, která je příslušným orgánem o dítěti vedena.

10. K časové prodlevě mezi udělením souhlasu s pobytem dítěte ve smyslu § 30 zákona č. 359/1999 Sb. a faktickým příchodem dítěte do rodiny + k problematice víkendových pobytů:

Písemným souhlasem s pobytem dítěte mimo ústavní zařízení podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí stvrzuje obecní úřad obce s rozšířenou působností vhodnost tohoto pobytu pro dítě. Zákon výslovně uvádí, že se jedná o „předchozí souhlas“. Tento souhlas přitom musí vycházet ze znalosti aktuálních podmínek.

Jelikož se jedná o dočasný pobyt dítěte s nařízenou ústavní výchovou, v mnoha případech právě nevhodné sociální prostředí v rodině mělo za následek umístění dítěte do ústavu. Je-li rodina motivovaná k návratu dítěte zpět, zpravidla se dle svých možností snaží změnit dosavadní sociální podmínky, aby mohlo být zrušeno nařízení ústavní výchovy nad nezletilým dítětem. Náprava sociálních podmínek v rodině má svoji dynamiku, kdy může docházet k výrazným změnám, ať již v pozitivním směru, ale pochopitelně i v neprospěch dítěte a celé rodiny, ve velmi krátkém časovém období. Toto je zapotřebí mít na paměti při posuzování otázky udělení souhlasu s dočasným pobytem dítěte mimo ústavní zařízení, kdy je naprosto nevhodné, aby mezi okamžikem udělení souhlasu s pobytem dítěte mimo zařízení pro výkon ústavní výchovy a skutečným dočasným opuštěním ústavního zařízení byla delší prodleva. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je třeba za delší prodlevu považovat časový úsek 14 kalendářních dnů.

Specifická situace nastává u opakujících se víkendových pobytů dítěte mimo ústavní zařízení. V jejich případě se doporučuje, aby první souhlas obecního úřadu obce s rozšířenou působností byl udělen maximálně na období dvou po sobě následujících víkendů, tj. tak, aby udělený souhlas pro tento pobyt nebyl starší 14 dnů. Při udělování souhlasu s dalšími víkendovými pobyty (s realizací víkendových pobytů i v následujících týdnech) by se souhlas měl vztahovat nejvýše na 4 po sobě jdoucí víkendové pobyty, tj. souhlas by měl zahrnovat nejvýše období jednoho měsíce. Po uplynutí tohoto měsíce je žádoucí, aby orgán sociálně-právní ochrany dětí znovu přezkoumal aktuální sociální podmínky v rodině, ve které má dítě dočasně pobývat, a to zejména z hlediska ověření, zda dítěti v tomto prostředí nehrozí žádné nebezpečí a zda tento pobyt je skutečně v zájmu dítěte. Součástí tohoto přezkumu by měl být i vlastní pohovor s dítětem za účelem zjištění přání dítěte ve vztahu k těmto pobytům a rovněž zjištění případných nereálných očekávání dítěte ve směru možného svěření do náhradní rodinné péče těchto osob. Toto posouzení by mělo tedy směřovat k vyhodnocení veškerých poznatků z předchozího průběhu pobytu dítěte mimo zařízení.

11. Ke sledování průběhu dočasného pobytu dítěte mimo ústavní zařízení:

V rámci sledování průběhu dočasného pobytu dítěte mimo ústavní zařízení podle § 30 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí se jeví jako vhodné provést šetření v místě pobytu dítěte zejména v těchto případech:

- v případech dlouhodobějších prodloužených pobytů,
- v případech dětí s výchovnými problémy,
- v případech dětí, které byly do ústavního zařízení umístěny pouze na základě předběžného opatření, zejména je-li dočasný pobyt realizován u osob, které jsou s původní rodinou, z níž bylo dítě odebráno, v kontaktu,
- objeví-li se u dítěte změny v chování, zhoršení prospěchu apod.

Na závěr je vhodné připomenout některá obecná rizika, která je důležité vzít v úvahu při posuzování zájmu dítěte před udělením souhlasu k dočasnému pobytu :

Aby se opatření původně zamýšlené k dobru dítěte neproměnilo v opatření v jeho neprospěch, je nutné kromě výše uvedeného prověření prostředí a osob, které žádají o umožnění tohoto pobytu, zaměřit pozornost především na jejich motivaci. Zejména je nutné varovat před jednorázovými pobyty v období Vánoc, kdy lze sledovat zvýšený zájem ze strany žadatelů o povolení tohoto pobytu, daný motivací vykonání dobrého skutku pro libovolné dítě pobývajících v ústavním zařízení v duchu zásady „lepší pomoci jedenkrát nežli nikdy“.

Pokud jde obecně o všechny formy dočasných pobytů u jiných osob než rodičů, je nezbytné vždy posoudit individuální očekávání dítěte ve vztahu k těmto osobám z hlediska přeměny tohoto pobytu v trvalé zajištění péče (osvojení, pěstounská péče). Pokud je z okolností konkrétního případu zřejmé, že tyto osoby nemají v úmyslu a ani objektivně nemohou převzít dítě do své trvalé péče, přičemž očekávání a přání dítěte směřují právě k tomuto cíli, není možné s ohledem na citové strádání dítěte tento pobyt svým souhlasem podpořit. Takový postup by jednoznačně nebyl v zájmu dítěte.

Další otázkou, kterou je třeba vždy zvážit, je realizace těchto pobytů u dítěte, které je v zařízení umístěno společně se svým sourozencem (sourozenci). V těchto případech

je v důsledku reálné sourozenecké vazby nevhodné souhlasit s realizací dočasného pobytu mimo zařízení pouze u jednoho ze sourozenců. Pokud osoby žádající o povolení tohoto pobytu nejsou schopny nebo ochotny přijmout za tímto účelem sourozence společně, je nutné preferovat shodný přístup k sourozencům a za tímto účelem je nerozdělovat. Samozřejmě, pokud se jedná o děti starší či sourozence s větším věkovým rozdílem bez výrazněji rozvinuté sourozenecké vazby, je potřebné zjistit názor samotných sourozenců či staršího sourozence na možnost realizace dočasného pobytu pouze u jednoho z nich.

Na potřebu zvýšené pozornosti při posuzování žádostí o dočasný pobyt v případech dětí umístěných v zařízení dosud pouze na základě předběžného opatření bylo upozorněno již výše. Na tomto místě je nutné tento případ zvláště připomenout, neboť je skutečně důležité individuálně posoudit důvody, které u konkrétního dítěte vedly k podání návrhu na předběžné opatření. V této souvislosti je třeba upozornit především na nevhodnost těchto pobytů v případech dětí umístěných do zařízení předběžným opatřením z důvodu syndromu CAN.

Ing. Ludmila Müllerová
náměstkyně ministra